

УДК 351.74

Катерина Рудой *

ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ

Стаття присвячена розгляду принципів діяльності органів внутрішніх справ у сфері забезпечення міжнародної безпеки. Автором обґрунтовується, що такі принципи виступають мінімальними міжнародними стандартами організації правоохоронної системи у цілому. Досліджується класифікація принципів діяльності органів внутрішніх справ як суб'єкта міжнародної безпеки. Зроблено висновки про багатогранність нормативно-правових актів, які є джерелами принципів міжнародної безпеки. Основними принципами діяльності органів внутрішніх справ у забезпеченні міжнародної безпеки є захист прав і свобод людини, забезпечення законності та правопорядку в Україні та у світі в цілому.

Ключові слова: принципи діяльності, органи внутрішніх справ, міжнародна безпека, законність, правопорядок, захист прав і свобод людини.

Рудой К.Н. Принципы деятельности органов внутренних дел в сфере обеспечения международной безопасности.

Статья посвящена рассмотрению принципов деятельности органов внутренних дел в сфере обеспечения международной безопасности. Автором обосновывается, что такие принципы являются минимальными международными стандартами организации правоохранительной системы в целом. Исследуется классификация принципов деятельности органов внутренних дел как субъекта международной безопасности. Сделаны выводы о многогранности нормативно-правовых актов, которые являются источниками принципов международной безопасности. Основными принципами деятельности органов внутренних дел в обеспечении международной безопасности являются защита прав и свобод человека, обеспечение законности и правопорядка в Украине и в мире в целом.

Ключевые слова: принципы деятельности, органы внутренних дел, международная безопасность, законность, правопорядок, защита прав и свобод человека.

Rudoy K.M. The Principles of Internal Affairs in the Field of International Security.

Article is devoted to the consideration of the principles of internal affairs in the field of international security. The author proves that these principles are the minimum international standards organization of law enforcement in general. The classification of principles of activities of internal affairs as a subject of international security is investigated. The conclusions about the versatility of regulations, which are sources of the principles of international security are made. The basic principles of activities of internal affairs to provide international security is protection of human rights and freedoms and ensuring and legal order in Ukraine and in the world in general.

Keywords: principles of activities, internal affairs, international security, ensuring, legal order, protection of human rights and freedoms.

Однією з характерних рис розвитку сучасної держави є утвердження й забезпечення прав і свобод людини та громадянина. Права людини в сучасному українському суспільстві мають стати не другорядним завданням, здійснюваним у сфері перетворень органів влади, а її найголовнішою метою, яка покликана принципово змінити історичну парадигму стосунків між державою і людиною. Частина 2 ст. 3 Конституції України визнає, що права і свободи людини, їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Не становлять винятку в цьому аспекті і органи внутрішніх справ, які є активними учасниками втілення у життя правової політики держави, що реалізується на основі принципів верховенства права і законності, та виступають суб'єктами міжнародної безпеки у сфері правоохоронної діяльності України [1, 2, 3].

Кожний світовий форум, якщо пов'язаний із питаннями забезпечення міжнародної безпеки та міжнародної тематики, не обходиться без обговорень питань формування національних та колективних програм протидії міжнародним та міжнаціональним злочинним проявам. Сучасні технології створили такі умови загрози внутрішньої безпеки держави, коли навіть одна міжнародна терористична акція може стати причиною з глобальними наслідками, виходячи зі специфіки сучасного озброєння, – в діапазоні використання ядерних матеріалів до інформаційної зброї. Це саме той масштаб проблеми, який вимушує Україну вести розмову, наприклад, про тероризм, незаконний обіг зброї, наркотиків, контрабанду як світові загрози не лише національній, внутрішній безпеці країни, але й міжнародній.

У зв'язку з цим, метою статті є виокремлення принципів діяльності органів внутрішніх справ у сфері забезпечення міжнародної безпеки.

Відразу ж зазначимо, що принцип є багатозначним поняттям. Категорія «принцип» (від лат. *principium* – основа, начало) – це керівна ідея, основне правило поведінки. У логічному розумінні принцип – центральне поняття, основа системи, яке є узагальненням і розповсюдженням якогось положення на всі явища тієї галузі, з якої даний принцип абстрагований. В. Даль тлумачить принцип як «наукове або етичне начало, правило, основу, від якої не відступають» [7, с. 329]. Відповідно до визначення, поданого у філософській енциклопедії, у суб'єктивному розумінні принцип означає основне припущення, передумову, в об'єктивному розумінні – вихідний пункт, першооснову. Принцип може також означати основоположне теоретичне знання, що не вимагає доказу [8, с. 363].

Ще у середині XIX ст. П'єр Прудон наголошував на тому, що принципи взагалі є душею історії: «Будь-який предмет має свою ідею, отже, свій принцип і свій закон; будь-яке явище відповідає якійсь ідеї; ніщо не

відбувається у світі, не виражаючи якоїсь ідеї, – усе це є аксіомою новітньої філософії. (...) На принципах ґрунтується все життя народів і все моральне значення їхнього побуту; через певні принципи здійснюються державні перевороти, вмирають і відроджуються спільноти» [9, с. 5].

Зазначимо, що залежно від того, в якій сфері застосовується вказаний термін, він може вживатися із певними відмінностями у своєму значенні. Однак, його сутнісне та змістовне наповнення завжди залишається однаковим, а саме: принцип – це основа, фундамент, вихідне положення будь-якого явища (системи, відносин), що пронизує його та забезпечує існування. Звідси, принципами є такі керівні ідеї та правила, відсутність яких унеможливають існування, функціонування будь-якого явища. Вважаємо, що використання різної термінології стосовно принципів зумовлене багатогранністю людської діяльності й має природний характер. Крім того, саме принципи діяльності ОВС досліджувались фрагментарно або в межах ширшої правової проблематики, без комплексного підходу. Не сформульовані вони і в законодавчих актах. Тому дана категорія потребує відповідного уточнення, оскільки принципи є основним орієнтиром для реалізації правоохоронної функції держави.

Говорячи про принципи діяльності ОВС у сфері забезпечення міжнародної безпеки, слід вважати, що в їхню основу покладено правові принципи.

Виходячи з поняття терміна «принцип», правові принципи визначаються як основоположні ідеї, закріплені в законі, що відображають сутність і реальність процесів управління, підпорядковуючись певним законам. Принципи – це специфічне поняття, змістом якого є не стільки сама закономірність, відносини, взаємозв'язок, скільки наше знання про них. Вони являють собою результат узагальнення людьми об'єктивно чинних законів і закономірностей, притаманних їм загальних рис, характерних фактів і ознак, які стають загальним началом їхньої діяльності [10, с. 368].

Як справедливо зазначає А. М. Колодій, принципи – це явища, що не тільки пов'язують право з політикою, економікою, духовним життям суспільства, а й забезпечують єдність різних, власне правових процесів, форм, теорій, ідей і концепцій, понятійно-категоріальних рядів [11, с. 3], від яких узагалі залежить ефективність і якісне функціонування того чи іншого механізму правового регулювання. Більше того, дії з реалізації норм права утворюють механізм правового регулювання і мають самостійну сутність, самостійні принципи.

Принцип є результатом наукового пізнання, при цьому слід врахувати, що не всі закономірності, відносини і взаємозв'язки державного управління сьогодні досліджені та сформульовані у вигляді принципів. Практична дія принципів не залежить від них самих, а повністю визначається ставленням до них людей. Лише знати принципи недостатньо, необхідно ще хотіти і могли застосовувати їх в управлінській діяльності [12, с. 190–193].

У дослідження принципів права значний внесок зробили такі вчені, як В. Б. Авер'янов, І.П. Голосніченко, В.М. Горшенев, М.І Козюбра, А.М. Колодій, В.В. Копейчиков, В.Ф. Опришко, М.Ф. Орзіх, В.Ф. Погорілко, П.М. Рабінович, О.Ф. Фрицький, Ю.С. Шемшученко тощо. Тому проблема наукового розуміння сутності принципів діяльності органів внутрішніх справ у сфері забезпечення міжнародної безпеки має сьогодні велике теоретичне і практичне значення: вона концентрує не тільки історичні, філософські, моральні та юридичні, а й сучасні соціально-політичні аспекти вітчизняної юридичної науки.

У теорії права визначаються принципи організації та діяльності державного апарату; принципи демократії, принципи права, принципи правотворчості, принципи юридичної відповідальності, принципи правопорядку [13, с. 656], рідше – принципи правового статусу особи. Наприклад, О.Ф. Скаун до основних принципів організації й діяльності державного апарату відносить: пріоритет прав і свобод людини; єдність і поділ влади; верховенство права; законність; ієрархічність; організаційно-правову зв'язаність діяльності державних органів і посадових осіб; поєднання виборності і призначеності; демократизм методів і стилю роботи; змінюваність; поєднання колегіальності та єдиноначальності; гласність і врахування громадської думки; професійну компетентність; економічність, програмування, науковість; право рівного доступу до державної служби [13, с. 94].

На нашу думку, одним із найважливіших принципів організації й діяльності державного апарату, яким необхідно доповнити вищезазначений перелік, є відповідальність держави перед людиною за свою діяльність, який отримав правове закріплення у ст. 3 Конституції України, де зазначено, що «держава відповідає перед людиною за свою діяльність» [3]. Ефективність функціонування державного апарату залежить від дотримання і таких принципів, як: незалежність здійснення функцій і повноважень державної влади у межах, визначених Конституцією і законами України; публічність органів державної влади; підконтрольність; професіоналізм.

Отже, теорія принципів права перебуває нині у стадії становлення й пошуку, формується як складний синтез опосередкування і усвідомлення багатьох проблем, пов'язаних із політичними, економічними, духовними та іншими процесами. Крім того, така теорія сприяє набуттю суспільством ознак громадянського, а державою – правової. Принципи права мають історичний характер. Вони є плодом багатовікового розвитку людства, результатом осмислення закономірностей розвитку суспільства в цілому, втілення їхніх демократичної та гуманістичної традицій.

Таким чином, слід зазначити, що загальні принципи права, під якими в теорії права розуміють «об'єктивно властиві праву відправні начала, незаперечні вимоги (позитивні зобов'язання), які ставлять до учасників суспільних відносин із метою гармонічного поєднання індивідуальних, групових і громадських інтересів» [13, с. 221], також повинні бути основою (орієнтиром) для діяльності ОВС у сфері забезпечення міжнародної безпеки.

У теорії права такі принципи прийнято поділяти на: 1) загально-соціальні, серед яких: економічні; соціальні; політичні; ідеологічні, морально-духовні тощо; 2) юридичні принципи, які, у свою чергу, поділяються на: а) загальні, тобто належать до всіх галузей права (свободи, справедливості, рівності, гуманізму, демократизму,

законності, пріоритету прав і свобод людини; верховенства права; науковості); б) галузеві, які належать до якоїсь однієї галузі; в) міжгалузеві, властиві для декількох галузей права [13, с. 74–79].

Вважаємо, що використання різної термінології стосовно принципів зумовлене багатогранністю людської діяльності й має природний характер. Залежно від різновиду практичної діяльності в кожному конкретному випадку важливо, однак, вживання тієї термінології, яка в найбільшій мірі відповідає змісту здійснюваної діяльності. Разом із тим, саме термінологічна відмінність у підходах до розуміння принципів створює найбільші труднощі в розкритті природи їх походження і виявленні джерел формування, у визначенні сутнісних ознак. Як наслідок – використання різних визначень принципів, широкий і різноманітний варіант трактування і визначень принципів у діяльності органів внутрішніх справ України на сучасному етапі.

Також необхідно звернути увагу на зв'язок принципів права і управління. Зберігаючи свою специфіку, вони перебувають у динамічному взаємозв'язку, активно впливають одне на одного, причому в принципах права відображаються основні взаємозв'язки, закономірності і відносини управління, а закономірності розвитку права використовуються для вдосконалення управління.

Діяльність ОВС у сфері забезпечення міжнародної безпеки повинна здійснюватися відповідно до: 1) загальних принципів побудови та діяльності державного апарату; 2) загальних принципів права; 3) загальних принципів правоохоронної діяльності; 4) загальних принципів державного управління.

Автор вважає, що наведені вище принципи взаємопов'язані, і на сьогодні відсутня чітка їх класифікація, то за змістом принципи організації й діяльності органів внутрішніх справ України доцільно розділити на три основні групи: 1) загальноконституційні; 2) функціональні; 3) структурно-організаційні.

Конституційні принципи є загальними принципами для будь-якої галузі суспільного життя, при цьому діяльність органів внутрішніх справ як уособлення держави та головний виконавець її правоохоронної функції в першу чергу має базуватися на конституційних принципах. До основних загально-конституційних принципів відносяться: принцип верховенства Конституції, принцип пріоритету прав людини і громадянина, принцип єдності системи державної влади, принцип розподілу законодавчої, виконавчої та судової влади. Ці принципи характерні для права в цілому і діють у всіх галузях.

Функціональні принципи визначають засади діяльності органів внутрішніх справ України. До функціональних принципів діяльності ОВС відносимо: служіння народу України; демократизм і законність; гуманізм і соціальну справедливість; професіоналізм, компетентність, ініціативність, чесність, відданість справі; персональну відповідальність за виконання службових обов'язків і дисципліни; дотримання прав і законних інтересів органів місцевого (регіонального) самоврядування; дотримання прав підприємств, установ і організацій, об'єднань громадян; лояльність, вірність державі.

Серед функціональних принципів чітко виділяються ті, що відносяться до морально-етичної складової діяльності ОВС, та ті, що визначають засади такої діяльності не через призму їхнього сприйняття та відношення, а як обов'язкову основу діяльності без упередженого ставлення до них. Тому серед функціональних принципів слід виділяти таку групу принципів, як морально-етичні.

Також можна виділити ще один напрямок поділу принципів діяльності органів внутрішніх справ щодо реалізації правоохоронної функції держави. На нашу думку, критерієм поділу слід вважати вид (напрямок) правоохоронної функції держави: принципи діяльності ОВС щодо захисту прав і свобод людини, принципи діяльності ОВС щодо забезпечення законності та правопорядку.

На сьогодні існують проекти Законів України «Про органи внутрішніх справ України» та «Про поліцію», в яких принципам діяльності приділено малозначну увагу [14]. У статті 3 Закону України «Про міліцію» визначено основні принципи діяльності міліції, серед яких названі принципи законності, гуманізму, поваги до особи, соціальної справедливості, взаємодії з трудовими колективами, громадськими організаціями і населенням. Крім того, у вказаній статті акцентовано увагу на поєднанні у діяльності міліції гласності та збереження державної або службової таємниці, а також на неприпустимості впливу політичних чинників на виконання працівниками міліції своїх службових обов'язків [4].

У ст. 5 Закону України «Про міліцію» зазначено: 1) «міліція виконує свої завдання неупереджено» [4], що дає підстави виділити й такий принцип її діяльності, як неупередженість; 2) «міліція не розголошує відомостей, що стосуються особистого життя людини, принижують її честь і гідність, якщо виконання обов'язків не вимагає іншого» [4], що, на нашу думку, охоплюється змістом такого принципу, як конфіденційність діяльності міліції; 3) «міліція забезпечує затриманим та заарештованим (взятим під варту) право захищати себе особисто та користуватися правовою допомогою захисника, реалізацію інших прав затриманих і заарештованих (взятих під варту) осіб» [4], що передбачає такий принцип її діяльності, як забезпечення реалізації прав, свобод та інтересів фізичних осіб і прав та інтересів юридичних осіб; 4) «у разі невиконання працівниками міліції вимог ... особа, права якої були порушені, може звернутися до суду із заявою про відшкодування шкоди у встановленому законом порядку» [4], що дає підстави закріпити й такий принцип діяльності міліції, як обов'язковість відшкодування шкоди, завданої особам протиправною діяльністю (бездіяльністю) міліції.

На нашу думку, важливим принципом діяльності міліції має стати «принцип постійної готовності до виконання завдань та обов'язків правоохоронного спрямування», оскільки в останньому абзаці ст. 10 Закону України «Про міліцію» зазначено, що «працівник міліції на території України незалежно від посади, яку він займає, місцезнаходження і часу в разі звернення до нього громадян або службових осіб із заявою чи повідомленням про події, які загрожують особистій чи громадській безпеці, або у разі безпосереднього виявлення таких зобов'язаний вжити заходів до попередження і припинення правопорушень, рятування людей, подання допомоги особам, які її потребують, встановлення і затримання осіб, які вчинили правопорушення, охорони місця події і повідомити про це в найближчий підрозділ міліції» [4].

Крім зазначених вище основних (загальних) принципів діяльності міліції, зміст та структура Закону України «Про міліцію» дозволяє виокремити й такі спеціальні принципи, як: принципи організації діяльності міліції та її підпорядкованості (ст. 7¹); принципи відносин у діяльності міліції (ст. 6, 8, 9); принципи застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і вогнепальної зброї (ст. 12–15¹); принципи служби в міліції, правового та соціального захисту її працівників (ст. 16–24); принципи контролю та нагляду за діяльністю міліції (ст. 26–27) [4].

До основних принципів державної служби у ст. 3 Закону України «Про державну службу» віднесені: служіння народу України; демократизму й законності; гуманізму й соціальної справедливості; пріоритету прав людини і громадянина; професіоналізму, компетентності, ініціативності, чесності, відданості справі; персональної відповідальності за виконання службових обов'язків і дисципліни; дотримання прав та законних інтересів органів місцевого і регіонального самоврядування; дотримання прав підприємств, установ і організацій, об'єднань громадян [5].

Діяльність міліції України у сфері забезпечення міжнародної безпеки має спиратися на міжнародно-правові та європейські стандарти поліцейської роботи, здобутки світового поліцейського співтовариства. Це такі принципово важливі документи, як Резолюція Парламентської асамблеї Ради Європи «Декларація про поліцію» та «Європейський кодекс поліцейської етики» Комітету Міністрів Ради Європи. Обидва ці документи об'єднують виключно позитивне ставлення до прав і свобод людини в контексті саме поліцейської діяльності. У першому документі звертається увага на те, що для повного забезпечення прав людини та її основних свобод, гарантованих Європейською конвенцією про права людини, основною умовою є наявність мирного суспільства, що користується перевагами порядку та громадської безпеки. У Декларації про поліцію зазначено, що всезагальне прийняття правил професійної етики поліції з урахуванням прав людини і основних свобод сприятиме вдосконаленню європейської системи захисту прав і основних свобод людини. Вкрай важливе значення має положення, зазначене в Європейському кодексі поліцейської етики: «Поліція повинна дотримуватися суб'єктивного права, включаючи права і свободи людини, і не здійснювати довільних чи протиправних дій. Це є основоположним для правової держави і для предмета діяльності поліції в умовах демократії» [15, с. 59].

Перелічені принципи є, безумовно, важливими, вони зберігають своє значення і за сучасних умов, але впровадження концепції реформування правоохоронних органів та відповідність міжнародним стандартам вимагає розширення даних принципів і наповнення їх новим змістом.

Аналізуючи міжнародно-правові акти, що стосуються діяльності поліції, а саме підготовки поліцейських кадрів, етичної поведінки поліцейських, співробітництва у правоохоронній сфері, слід звернути увагу і на вітчизняні законодавчі акти, що регулюють етичну поведінку міліції. У Законі України «Про міліцію» немає безпосередньої норми, яка б регламентувала етику поведінки міліції, але опосередковано така поведінка закріплюється в окремих статтях закону. Зокрема, етична поведінка працівників міліції виявляється в її завданнях і принципах діяльності. У вищезгаданому законі можна простежити етичну поведінку міліції, яка об'єктивується в забезпеченні особистої безпеки громадян, участі в наданні соціальної та правової допомоги громадянам, виявленні поваги до особи, взаємодії з населенням, громадськими організаціями. Натомість у Законі України «Про державну службу» етиці поведінки державних службовців приділяється значна увага. На це в даному законі відведено окрему норму, що міститься у ст. 5 («Етика поведінки державного службовця»). На відміну від Закону України «Про міліцію», спектр принципів діяльності державних службовців, передбачених у Законі України «Про державну службу», набагато ширший. Зокрема, відмінними принципами є служіння народу України, пріоритет прав людини і громадянина, професіоналізм, компетентність, ініціативність, чесність, відданість справі, персональна відповідальність за виконання службових обов'язків і дисципліна [5].

Практика правового регулювання діяльності міліції України не використовує термін «стандарти», хоча низка положень Закону України «Про міліцію» тією чи іншою мірою відтворює міжнародно-правові стандарти її здійснення. Один із таких стандартів – це застосування сили. Він полягає в реалізації принципу, відповідно до якого застосувати силу можна тільки у випадку крайньої необхідності, причому вона має бути співмірною із законною метою, якої треба досягти. Правовою основою цього стандарту є Кодекс посадових осіб з підтримання правопорядку (ст. 3). Основні принципи застосування сили та вогнепальної зброї посадовими особами з підтримання правопорядку [15, с. 5]. Суть стандарту така: якщо поліція застосувала силу, то це означає, що інші засоби в тій обстановці виявилися неефективними і без застосування сили неможливо було виконати завдання.

У всіх випадках, коли законне застосування сили є неминучим, поліцейські повинні застосовувати силу пропорційно серйозності порушення; зводити до мінімуму можливість завдання шкоди, нанесення поранень; поважати й зберігати людське життя; гарантувати невідкладну медичну допомогу; негайно повідомляти родичів потерпілих; у випадку заподіяння смерті людині відразу ж повідомити про інцидент вищестояще керівництво, яке, у свою чергу, повинно провести ретельну службову перевірку дій поліцейських. Дуже схожі за змістом положення містить ст. 12 Закону України «Про міліцію», що встановлює умови і межі застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і вогнепальної зброї й передбачає, зокрема, що в разі неможливості уникнути застосування сили остання не повинна перевищувати міри, необхідної для виконання покладених на міліцію обов'язків, і має зводити до мінімуму можливість завдання шкоди здоров'ю правопорушників та інших громадян. При завданні шкоди міліція забезпечує надання необхідної допомоги потерпілим у найкоротший термін [3].

Таким чином, діяльність органів внутрішніх справ у сфері забезпечення міжнародної безпеки повинна ґрунтуватися на принципах: верховенства права; законності; гуманізму; демократизму; соціальної справедливості; взаємодії з громадськими організаціями й населенням, а також державними підприємствами, установами та організаціями; гласності; позапартійності та політичної нейтральності; централізованого керівництва та єдиноначальності; служіння народу України та відповідальності перед народом України; відкритості для

демократичного цивільного контролю; пріоритету прав людини і громадянина; поваги до прав і гідності особи; професіоналізму та компетентності; персональної відповідальності за виконання службових обов'язків і дисципліни.

Підсумовуючи викладене вище, можемо стверджувати, що принципи діяльності органів внутрішніх справ у сфері забезпечення міжнародної безпеки треба розуміти як відправні засади, незаперечні вимоги щодо захисту прав і свобод людини, забезпечення законності та правопорядку, а тому їх треба постійно враховувати під час реформування системи правоохоронних органів та організацій. Лише за умови дотримання цих принципів усіма суб'єктами державного управління з упевненістю можна говорити про демократичність та правову основу правоохоронної системи України в цілому.

Список використаних джерел:

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 8 червня 2012 року «Про нову редакцію Воєнної доктрини України»: Указ Президента України від 15 червня 2012 року № 648 (в редакції Указу Президента України від 8 червня 2012 року № 390/2012).
2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 травня 2012 року «Про заходи щодо посилення боротьби з тероризмом в Україні»: Указ Президента України від 8 червня 2012 року № 388/2012.
3. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
4. Про міліцію : Закон України від 20 груд. 1990 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 4. – Ст. 20.
5. Про державну службу: Закон України від 17 листопада 2011 року № 4050-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2012. – № 26. – ст. 273.
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 375 с.
7. Словарь русского языка : в 4-х т. – Т. 3 / под ред. Д. Н. Ушакова. – М. : Наука, 1959. – 734 с.
8. Краткая философская энциклопедия / ред.-сост. Е.Ф. Губский, Г.В. Кораблева, В.А. Лутченко. – М.: Прогресс, 1994. – 575 с.
9. Прудон П. Война и мир: исследование о принципе и содержании международного права / П. Прудон. – Т. 1 – М.: А. Чичерин и Ко, 1864. – 297 с.
10. Щекин Г.В. Социальная теория и кадровая политика: [монография] / Г.В. Щекин. – К.: МАУП, 2000. – 576 с.
11. Колодій А.М. Принципи права України: монографія / А.М. Колодій. – К.: Юрінком Інтер, 1998. – 208 с.
12. Штофф В.А. Введение в методологию научного познания / В.А. Штофф. – Л.: Изд. ЛГУ, 1972. – С. 190-193.
13. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: [підручник] / О.Ф. Скакун [пер. з рос.]. – Х.: Консум, 2001. – 656 с.
14. Проект Закону України «Про поліцію» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/webproc>.
15. Міжнародно-правові стандарти поведінки працівників правоохоронних органів при підтриманні правопорядку: документально-джерелознавчий довідник / упоряд.: Ю.І. Римаренко, Я.Ю. Кондратьєв, І.Г. Кириченко. – К., 2002.

** Рудой Катерина Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності Одеського державного університету внутрішніх справ.*

УДК 342.9

Владислав Христинко *

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДИСЦИПЛІНИ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

У статті надається характеристика адміністративно-правових засад дисциплінарних правовідносин державних службовців.

Ключові слова: управління, державно-службові відносини, дисципліна, державний службовець.

Христинко В.А. Особенности правового регулирования дисциплины государственных служащих.

В статье рассматривается характеристика административно-правовых составляющих дисциплинарных правоотношений государственных служащих.

Ключевые слова: управление, государственно-служебные отношения, дисциплина, государственный служащий.

Khristenko V.A. Features of Government Employee Regulatory Discipline.

The analysis of the administrative and legal aspects of public-relations official and current state institute disciplinary proceedings is presented in the article.

Keywords: administration, public-relations, discipline, government employee.